

LATIVAN A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
LETTON A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
LETÓN A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 19 May 2003 (morning)

Lundi 19 mai 2003 (matin)

Lunes 19 de mayo de 2003 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Rédiger un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Uzrakstiet komentāru par sekojošajiem darbiem.

1. (a)

Kāpēc es kāpju kalnos?
Kāpēc es tut rakstu dienasgrāmatu?
Kāpēc man vajag to uzrakstīto publicēt?

Trīs šķietami loģiski jautājumi, uz kuriem es tomēr nevaru tā īsti atbildēt. Varu tikai
5 atcenēties, kā tas viss aizsākās.

Kāpēc es kāpju?

Tikpat labi var jautāt, kā puķe smaržo. Lai to pateiktu, par maz ir ar vārdiem un
loģiku. Tāpat ir an piedzīvojumu meklēšanu. Mēs pārāk daudz sevi un citus nomokām ar
bezzēdzīgi loģiskiem jautājumiem.

10 Kāpēc tu kāp kalnā? Tā man var jautāt pedants, kura dzīvē viss notiek pēc plāna un
loģiskā pamatojuma. Tā var jautāt psihologs vai arī es pats sev, kad sākas sevis
analizēšana, izvērtēšana. Bet jautājums tik un tā paliks līdz galam neatbildēts.

15 Bet neviens bērns man nejaudās - kāpēc tu kāp kalnā? Tas ir pieaugušo jautājums.
Bērnos ir izmēģināšanas prieks, spontānitāte, dzīvs instinkts. Domāju, ka arī jauns cilvēks
bez liekas izpaušanās teiktu - jā, es saprotu, tas in forsi.

20 Vienam slavenam alpīnistam jautāja, vai viņš tik un tā kāptu kalnos, ja zinātu, ka reiz
tur nositīsies. Viņš atbildējis - jā, tik un tā ... Viņš neliekuļoja, jo tie, kuri kalnos ir
aizgājuši no šīs dzīves, domāju, to izdarījuši bez ipašas nožēlas. Es gan vaļsirdīgi varu
teikt - ja gaišredzīgi zinātu, ka kalnos ņemšu nelabu galu, tad es nekāptu vairs. Bet, ja
man jāizvēlas, kur piedzīvot pēdējo mirkli, tad kalni n labāka izvēle nekā gulta.

Kāpēc es rakstu dienasgrāmatu?

25 Tas gan ir vienkāršāks jautājums. Kad pirmo reizi devos kalnos, es uz Tedi un Imantu
skatījos ieplēstām acīm un klausījos lielām ausīm - kas man jādara, lai es būtu īsts
alpinists. Tedim jautāju, ko ņemt līdz kalnos. Dienasgrāmatu, pareizāk sakot - tās
rakstīšanai nepieciešamo, viņš nosauca kā vienu no pašām svarīgākajām lietām. Ja
Teodors man saka, ka jāraksta dienasgrāmata, tad es, protams, rakstīšu. Viņi paši an
rakstīja. Redzu, Teodors skatās pulkstenī, pieraksta, atzīmē virsotnes, metrus. Bet es jau
īsti nezināju, kas jāraksta, un sāku rakstīt, ko domāju.

30 Bet vispār man šausmīgi patīk rakstītais vārds. Patīk izteikties, aprakstīt, kā es redzu
lietas, cilvēkus, darbības, akmeņus ... Kā Hemingvejs apraksta sviestmaizi ar ķiplokiem -
pilnīgi gardu muti lasi. Fantastiski! Kopš bērnības gribēju būt rakstnieks.

Kāpēc es visu to gribu publicēt?

35 Rakstot dienasgrāmatu, es ne mirkli nedomāju, ka tas tiks publicēts. Bet tā nu sanāca,
ka draugi mani pierunāja ielikt dažus fragmentus žurnālā *Rigas Laiks*. Apzinot, ka viens
no knifiem, kāpēc žurnāls izrādīja interesi, bija žargons un dažī rupjāki izteicieni, kurus
pirmo reizi dzirdēju kalnos un pierakstīju.

Juris Ulmanis. Mana kalnu atklāsmes grāmata. 2001.

- Kāda ir šī fragmenta pamatdoma?
- Aplūkojiet salīdzinājumus, ko izmanto autors un to iespaidu uz fragmentu kopumā.
- Komentējiet autora valodu šai fragmentā.
- Kādas domas un izjūtas šis fragments Jūsos radīja?

1. (b)

Grūtums

Visu grūtumu vārdos jau izsacīt nevar...

Ne tu man, nedz es tev

Grūtums kā sieksta simts zaraina

Palu ūdeņos vienmēr uz augšu sviests,

- 5 Brīnums- kā tie ziedošie kārkli krastmalā
Var tādu vilkaci līdzās sev ciest?

Visu grūtumu vārdos jau izsacīt nevar;

Ne tu man, nedz es tev;

Egles nocirstā, sniegotā galotnē

- 10 Mazs zeltgalvītis šūpojas dziesmā un trīc,
Tā nav saule, bet pāri nocirstai cerībai
Mazu daļu no saules tas atnesīs.

Visu grūtumu kopīgi izsāpēt nevar,

Katram kaut kas vēl paliks,

- 15 Ko klusībā vienam un vienatnē nest;
Tik melnas naktis, tik balti sniegi,
Bet tik daudz ziedošu upmalas kārklu,
Un tik daudz zeltgavišu uz pasaules.

Skaidrīte Kaldupe. Meža grāmata. 1982.

- Aplūkojiet virsraksta piemērotību?
  - Aplūkojiet dzejnieces valodu.
  - Komentējiet kontrastu un salīdzinājumu lietojumu.
  - Cik pārliecinošs ir tēmas izklāsts?
-